

C/2024/3113

2.5.2024 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Второ изменение на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна

(C/2024/3113)

1. Въведение

1. На 9 март 2023 г. Комисията прие своето Съобщение относно Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна („Временна рамка при кризи и преход“) ⁽¹⁾.
2. Във Временната рамка при кризи и преход Комисията счита, че агресията на Русия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително наложените санкции и предприетите ответни мерки, например от Русия („настоящата криза“), създадоха значителна икономическа несигурност, нарушиха търговските потоци и веригите на доставки и доведоха до изключително големи и неочаквани увеличения на цените, особено на природния газ и електроенергията, но също така и на много други производствени фактори и суровини и основни стоки. Тези последици, взети заедно, причиниха сериозни затруднения за икономиката във всички държави членки в широк кръг от икономически сектори. Въз основа на това Комисията счете, че е целесъобразно да се определят критериите за оценка на мерките за държавна помощ, които държавите членки могат да вземат за преодоляване на тези сериозни затруднения с извънредните мерки, описани във Временната рамка за мерки при кризи и преход.
3. На 20 ноември 2023 г. Комисията реши, че извънредните мерки, определени във Временната рамка при кризи и преход въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС за преодоляване на сериозни затруднения, биха могли по принцип да бъдат постепенно отменени, като се вземе предвид и рискът от нарушения, произтичащи от тези извънредни мерки ⁽²⁾. По-специално Комисията реши i) да не изменя постепенната отмяна на раздели 2.2, 2.3 и 2.7 от Временната рамка за мерки при кризи и преход, чийто срок на действие изтече на 31 декември 2023 г., но ii) да отложи постепенната отмяна на раздели 2.1 и 2.4 от Временната рамка при кризи и преход до 30 юни 2024 г. Комисията призна, че настоящата криза все още поражда рискове и продължава да бъде източник на несигурност на определени пазари. С удължаването на постепенната отмяна Комисията даде възможност на държавите членки да запазят мерките за подкрепа като предпазна мярка, но също така предостави повече време за прилагането по административен начин на необходимите мерки.
4. На заседанието на Европейския съвет от 21—22 март 2024 г. държавите членки изтъкнаха продължаващото въздействие на настоящата криза и предизвикателствата, пред които е изправен селскостопанският сектор. Комисията предприе допълнителни консултации с държавите членки, по-специално под формата на проучване, започнало на 27 март 2024 г., и на среща, проведена на 15 април 2024 г. Държавите членки бяха също приканени да представят писмени коментари. В своите съображения Комисията взе предвид всички получени отговори.

⁽¹⁾ Съобщение на Комисията „Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна“ (ОВ С 101, 17.3.2023 г., стр. 3).

⁽²⁾ Съобщение на Комисията относно изменението на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна (ОВ С 1188, 21.11.2023 г.).

5. Комисията счита, че макар икономическите затруднения да засягат в голяма степен икономиката във всички държави членки, за изпълнението на определени мерки, предназначени за ефективното преодоляване на последиците, може да е необходимо повече време, по-специално в сектора на първичното производство на селскостопански продукти, както и в секторите на рибарството и аквакултурите. В тези конкретни сектори, за които е характерен особено големият брой малки предприятия, ще е необходимо допълнително време за приспособяване с цел ефективно преодоляване на настоящата криза. Освен това, и по-специално за първичното производство на селскостопански продукти и до известна степен и за аквакултурите, зависимостта от годишните сезони на растеж и циклите на прибиране на реколтата са важни специфични за сектора особености, които трябва да бъдат взети предвид, включително необходимостта от купуване на суровини, като например торове, когато цените им са особено високи, а същевременно произведените продукти се продават по настоящите по-ниски цени. Това оправдава по изключение по-дълъг период на прилагане за тези сектори.
6. Въз основа на това Комисията счита, че въпреки че действащите мерки за подкрепа като цяло дават възможност на държавите членки да се справят с оставащите източници на несигурност, все още са налице области на уязвимост, особено в секторите на селското стопанство, рибарството и аквакултурите, които се нуждаят от повече време, за да прилагат ефективни мерки за подкрепа.
7. В този контекст Комисията реши да удължи постепенната отмяна на раздел 2.1 от Временната рамка при кризи и преход до 31 декември 2024 г. за помощта, предоставена на предприятия, осъществяващи дейност в първичното производство на селскостопански продукти, както и в секторите на рибарството и аквакултурите. Предвид специфичните предизвикателства, пред които са изправени, Комисията смята, че тези предприятия могат да се считат за предприятия, засегнати от настоящата криза за целите на точка 61, буква г) от Временната рамка за мерки при кризи и преход, без да е необходимо държавите членки да предоставят допълнителна обосновка.
8. Комисията счита, че не е необходимо да се преразглеждат разделите от Временната рамка при кризи и преход, насочени към подпомагане на прехода към икономика с нулеви нетни емисии (т.е. раздели 2.5, 2.6 и 2.8), които се основават на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, тъй като те ще останат в сила до 31 декември 2025 г. Следователно тези раздели не са засегнати от настоящото изменение.

2. Изменения на Временната рамка при кризи и преход

9. Точка 55 се заменя със следното:

„(55) Комисията счита, че агресията на Русия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително наложените санкции и предприетите ответни мерки, например от Русия, създадоха значителна икономическа несигурност, нарушиха търговските потоци и веригите на доставки и доведоха до изключително големи и неочаквани увеличения на цените, особено на природния газ и електроенергията, но също така и на много други производствени фактори и суровини и основни стоки. Тези последици, взети заедно, причиниха сериозни затруднения за икономиката във всички държави членки. Прекъсванията на веригата на доставки и повишената несигурност имат преки или косвени последици, които засягат много сектори. Освен това покачващите се цени на енергията засягат почти всяка икономическа дейност във всички държави членки. В съответствие с това Комисията счита, че широк кръг от икономически сектори във всички държави членки са засегнати от сериозни икономически сътресения. Въз основа на това Комисията смята, че е целесъобразно да се определят критериите за оценка на мерките за държавна помощ, които държавите членки могат да вземат, за да преодолеят това сериозно затруднение.“

10. Точка 56 се заменя със следното:

„(56) Държавната помощ е особено оправдана и може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС за ограничен период от време, ако е предназначена за преодоляването на недостига на ликвидност, пред който са изправени предприятията, които са пряко или косвено засегнати от сериозните затруднения в икономиката, причинени от руската военна агресия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително наложените санкции и ответните мерки, предприети например от Русия. В този контекст Комисията отбелязва, че макар икономическите затруднения да засягат в голяма степен икономиката във всички държави членки, за прилагането на определени мерки за ефективното преодоляване на тези последици може да е необходимо повече време, по-специално в секторите на първичното производство на селскостопански продукти, рибарството и аквакултурите. В тези конкретни сектори, за които е характерен особено големият брой малки предприятия, ще е необходимо допълнително време за приспособяване с цел ефективно преодоляване на настоящата криза. Освен това, и по-специално за първичното производство на селскостопански продукти и до известна степен и за аквакултурите, зависимостта от годишните сезони на растеж и циклите на прибиране на реколтата са важни специфични за сектора особености, които трябва да бъдат взети предвид, включително необходимостта от купуване на суровини, когато цените им са особено високи, а същевременно произведените продукти се продават по настоящите по-ниски цени. Това оправдава по изключение по-дълъг период на прилагане за тези сектори.“

11. Точка 61, буква в) се изменя, както следва:

„в) помощта се предоставя до 30 юни 2024 г. (*) с изключение на помощта, предоставена на предприятия с дейност в първичното производство на селскостопански продукти, както и на предприятия с дейност в секторите на рибарството и аквакултурите, която може да бъде предоставяна до 31 декември 2024 г.;

(*) Ако помощта се предоставя под формата на данъчно предимство, данъчното задължение, във връзка с което е предоставено това предимство, трябва да е възникнало не по-късно от 30 юни 2024 г. (или 31 декември 2024 г. в случай на помощ за предприятия, осъществяващи дейност в първичното производство на селскостопански продукти, или предприятия с дейност в секторите на рибарството и аквакултурите).“